

NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT
(NVE)
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Thomas Møller, 74 16 81 26

Uttalelse til melding med forslag til utredningsprogram - Garbergelva kraftverk - Selbu kommune

Statsforvalteren som klima- og miljømyndighet vil finne det svært krevende å akseptere en utbygging av Garbergelva på grunn av naturverdiene i området.

Statsforvalteren har mottatt ovennevnte melding til uttalelse. Under følger innspill på våre ulike fagområder:

Landbruk

Meldingen gjelder bygging av Garberg kraftverk og prosjektet presenteres med to alternativer for plassering av kraftstasjon: enten med stasjon i fjell (alt. A) eller i dagen (alt. B). Det ønskes innspill på om det er flere forhold som bør utredes enn det som ligger i forslag til utredningsprogram. Det ønskes også innspill på begrunnede synspunkter på hvilke alternativer som bør utredes, og om tiltaket kan komme i konflikt med nasjonale eller viktige regionale hensyn.

Det står at jord- og skogressurser i området, samt dagens bruk og utnyttelse av arealene skal beskrives, og at tiltakets konsekvenser for jordbruk, skogbruk og utmarksbeite skal vurderes. Det er ulike landbruksinteresser i området, så dette er viktige forhold i utredningsprogrammet. Både arealtap, men også arronderings-, drifts- og miljømessige ulemper, samt avbøtende tiltak er viktig å belyse.

I meldinga presenteres det to alternativer. Alternativ B, med kraftstasjonen i dagen, viser en permanent tilkomstvei over fulldyrka jord. Jordvernet har blitt innskjerpet i flere omganger de seinere årene. I juni 2023 vedtok Stortinget ny nasjonal jordvernstrategi, med et nytt nasjonalt mål om omdisponering av maksimalt 2000 daa dyrka jord i året innen 2030. Det er derfor viktig å unngå nedbygging av dyrka mark, og med den informasjonen som foreligger nå ser det med hensyn til jordvernet ut som alternativ A er det beste.

Skog dekker storparten av arealene på begge sider av elva. Arealer med ung skog og skog med høy bonitet er viktig for framtidig karbonlagring og lokal verdiskaping. Vi ser at flere tiltak er foreslått lagt på skog av høy bonitet, og det er viktig at dette blir belyst i utredningen.

Det er Nøkkelbiotoper/Mis-figurer i området. Spesielt ser vi at det er en registrert Mis-figur (rik bakkevegetasjon) på eiendom 34/4, hvor det i meldingen foreligger flere tiltak. Nøkkelbiotoper/MIS-figurer er områder i skogen som har særlig stor biologisk verdi, og som skal ivaretas i forbindelse med skogsdrift. Dette er fastlagt i PEFC Norges skogstandard. Med bakgrunn i naturmangfold bør slike Mis-figurer ivaretas.

Det er også noe skog i området som etter skogbruksloven § 12 er registrert som vernskog. Vernskog er skog som tjener som vern for annen skog, vern mot naturfare, eller sårbar skog opp mot fjellet og ut mot havet som kan bli ødelagt ved feil skogbehandling. Hvis tiltak berører vernskog bør det vurderes i hvilken grad tiltaket vil påvirke risikoen for skade på områdene som vernskogen skal beskytte.

Det er også verdifullt kulturlandskap i området og det er viktig at dette belyses i utredningsprogrammet. Området inngikk i prosjektet «Oppfølging av særlig verdifulle kulturlandskap i Sør-Trøndelag». I rapporten fra 2006 beskrives «Innbygda med Børdalen» som et levende kulturlandskap med eng og beite og tradisjonelle gårdstun. Området er også registrert som beiteområde for Hersjø-Kråssådal beitelag og Innbygda beitelag, og eventuelle konsekvenser for beiteinteresser må belyses/utredes.

Reindrift

Tiltaket ligger innenfor primærområdet til Saanti sijte og er i reindriftras arealbrukskart (Kilden) klassifisert som samtlige årstidsbeiter, herunder oksebeiteland, tidlig høstland, høstvinterbeite og tidlig vinterland. Området grenser i tillegg til kalvingsland, samt at det er registrert flere særverdiområder, trekkleier, flyttleier og oppsamlingsområder i nærheten. Dette innebærer at tiltaket berører sentrale funksjonsområder for reindriften gjennom hele året. Området ligger i tillegg innenfor hensynssone reindrift og er avsatt til LNFR-formål i både gjeldende og ny kommuneplanens arealdel.

Vi viser til Fylkesmannen i Sør-Trøndelag sin innsigelse til planendring den 17.11.2016 og Olje- og energidepartementets (OED) omgjøring av NVEs vedtak i saken datert 06.09.2019. Her er det fremmet innsigelse mot Prestfossan kraftverk på bakgrunn av mangel på utredning av de kumulative konsekvensene for reindriften, samt klage på tre andre kraftverk innenfor samme reinbeitedistrikt som var under behandling. I ny søknad vurderes helhetlig konsekvensutredning for reindrift som ikke nødvendig. Det søkes nå om bygging av vannkraftverk i samme vassdrag, Garbergelva, som i de overnevnte sakene. Det er ikke fremmet forslag som i tilstrekkelig grad ivaretar reindriften, utover samarbeid og dialog i anleggsfasen.

Det planlagte vanninntaket ligger i et område der Garbergselva bukter seg gjennom myrdrag og åpen skog, og som etter forholdene kan være egnet for trekk og flytting av rein. Området grenser også mot kalvingsland, et særverdiområde hvor reinen er særlig sårbar for forstyrrelser. Det må avklares om inntaket kan medføre oppdemming eller endringer i vannføring oppstrøms, og hvordan dette kan påvirke beitetilgang på oversiden og muligheten for kryssing av elva. Endrede vannføringer nedstrøms Prestfossan kan også påvirke elvas naturlige sperrefunksjon og påvirke bruken av trekkleien over elva. Dette kan redusere reineiernes mulighet til å styre flokkens områdebruk og øke risikoen for spredning av flokken, noe som gjør gjeting og samling mer krevende.

Anleggsfasen vil innebære støy, aktivitet, eventuell sprengning og mulig bruk av helikopter. Dette kan gi midlertidige negative virkninger for beitebruk, trekk, flytting og samling av rein. Det vil derfor være nødvendig å redusere risikoen for negative virkninger gjennom vilkår knyttet til anleggsperioden, herunder tidsbegrensninger for arbeid i perioder hvor reinen normalt ikke bruker området. Det kan også være aktuelt med utbyggings- og prosessavtaler, samt løpende dialog gjennom anleggsfasen.

Dokumentene viser til at det ikke foreligger en helhetlig konsekvensutredning for Saanti sijte, til tross for at dette tidligere er etterspurt. Kunnskapsgrunnlaget er heller ikke oppdatert i forbindelse med kommuneplanens arealdel for Selbu. Dette vurderes som en vesentlig mangel, særlig sett i lys av at tiltaket kommer i tillegg til eksisterende og planlagte inngrep i distriktet.

På denne bakgrunn mener Statsforvalteren at det må stilles krav om en helhetlig konsekvensutredning for reindriften i Saanti sijte som del av utredningsprogrammet. Dette er nødvendig for å vurdere tiltakets virkninger både isolert og i lys av samlet belastning i distriktet.

Utbyggingen av Garbergselva kraftverk kan, sammen med tidligere gjennomførte og planlagte tiltak, bidra til økt samlet belastning for reindriften i Saanti sijte. Dette må vurderes grundig som del av konsekvensutredningen. Statsforvalteren minner også om konsultasjonsplikten etter sameloven § 4-4.

Klima og miljø

Vi viser til Fylkesmannen i Sør-Trøndelag (FMST) uttalelse til høring av Prestfossan kraftverk datert 16.01.2012, vår innsigelse til planendring den 17.11.2016, Fylkesmannen i Trøndelags (FMTL) tilleggssuttalelse datert 28.09.2018 og Olje- og energidepartementets (OED) omgjøring av NVEs vedtak i saken datert 06.09.2019. Vi viser også til FMTL uttalelser til høring av Kjelstadfossen kraftverk datert 22.05.2019 og 04.07.2019, og NVEs avslag i saken datert 17.04.2023.

OED skrev følgende i sin innstilling til Prestfossan kraftverk:

«Departementet legger til grunn at utbygging av Prestfossan kraftverk vil redusere verdien av en stor, viktig bekkeløft med tilhørende fossesprutsoner av stor verdi. Departementet legger videre vekt på at utbyggingen må påregnes å ha konsekvenser for den sterkt truede arten flomtvebladmose.

Prestfossan kraftverk vil selv med en moderat slukeevne redusere verdien av fosselandskapet i øvre del av tiltaksområdet, og ulempen vil i begrenset grad kunne avbøtes med minstevannføring. Vannføringsreduksjonen vil redusere elvas betydning for friluftsinnteresser og andre brukerinteresser».

Det søkes nå på nytt om bygging av vannkraftverk i samme vassdrag, Garbergelva, som i de overnevnte sakene. I meldingen står det at dette forslaget i større grad skal ivareta hensynet til naturverdier og friluftsinnteresser.

I søknaden til Prestfossan kraftverk i 2011 var inntaket planlagt oppstrøms Storprestfossen på kote 468. Prosjektet ble lagt frem med to alternative utbyggingsløsninger. I hovedalternativet ville nedgravd rørgate bli 2650 m lang og kraftstasjonen plasseres rett nedstrøms samløpet med Elvåa på kote 28. Alternativ kraftstasjonsplassering var på kote 338 nedstrøms Kjinnbyttfossen med en rørgate på 1500 m.

I gjeldende utredningsprogram er dam planlagt på kote 464 oppstrøms Storprestfossen. Det er skissert to utbyggingsalternativer, men inntak, tunneltrasé, og utløp for begge alternativer er identisk. Alternativ 1A planlegger med kraftstasjon i fjell øst for Elvåa og utløpstunnel ned til

Litjmoen nedstrøms Kjelstadfoss. Alternativ 1B har rørgate ned til Litjmoen og kraftstasjon i dagen der.

Utbyggingssaken har vært behandlet i Selbu kommune, og det ser ut til at kommunen i sak 16/24 datert 14.05.2024 har behandlet andre alternativer enn det som er i dette utredningsprogrammet. Det er ikke samsvar mellom tiltaksområdet i utredningsprogrammet og det som ligger til grunn for Selbu kommune sitt vedtak, der alt 1 (2B) har en annen plassering, både i forhold til trasé og lokasjon for kraftstasjon. Trasé for alt 2 (3B) har også en annen linje i kommunens framstilling i sak 16/24 enn det som nå er på høring.

Inntakspunktet i 2011 og 2026 er omtrent likt. Den største forskjellen på søknaden fra 2011 og dagens utredningsprogram er at elvestrekningen som blir direkte berørt av fraføring av vann er økt fra ca. 3 km i 2011 til 8 km i 2026.

Garbergelva er et område med store natur-, friluft- og landskapsverdier. Vassdraget har vært vurdert for vern flere ganger, der vi (da FMTL) gikk inn for at vassdraget skulle vernes. Søknaden ble imidlertid avslått, som bla. ble begrunnet med at vern etter naturvernloven (nå naturmangfoldloven) ble ansett å kunne ivareta verdiene på en tilstrekkelig måte. Det er ikke åpnet for etablering av vannkraftverk i gjeldende, eller i forslag til ny kommuneplanens arealdel. Området er i dag avsatt til LNFR-formål, delvis med hensynssone for reindrift.

Konsekvensutredningen må vise hvordan dette forslaget vil ivareta og sikre hensyn til naturmangfold, friluftsliv og landskap, sammenliknet med tidligere søknader. Det må også gjøres en helhetlig og grundig vurdering av samlet belastning på vassdraget, inkludert hele Nea-Nidelvassdraget. Nea-vassdraget er allerede sterkt påvirket og utbygd med vannkraft, og Garbergelva er derfor av særlig stor betydning som en av få gjenværende uutbygde elver i området rundt Selbusjøen.

Vi gjør derfor allerede nå oppmerksom på at vannkraftverk i Garbergelva ser ut til å komme i konflikt med vesentlige regionale og nasjonale interesser innenfor klima- og miljøområdet. Dette gjelder blant annet naturmangfold, friluftsliv, landskap og verneområder.

Statsforvalteren som klima- og miljømyndighet vil finne det svært krevende å akseptere en utbygging av Garbergelva.

Naturmangfold

Arter og naturtyper

Garbergelva ble i 2024 kartlagt for naturtyper etter NiN-metodikk ifm. tidligere konsesjonsprosesser. I meldingen står det også at områder som tidligere ikke er befart også skal kartlegges som en del av KU-vurderingen. Dette må følges opp videre. Naturtyper og arter i og langs alle vassdrag som får endret vassføring må kartlegges. Dette inkluderer også kartlegging på fuglearter.

Kartleggingen som er gjennomført viser at det er registrert flere verdifulle naturtyper og arter som er avhengig av fortsatt god vannføring i elva. Det er også registrert flere forekomster av rødlistede arter og naturtyper der hvor det planlegges tiltak eller områder hvor det kan bli endringer i vannstand og/eller endring i vannøkologi og vannkjemi som kan påvirke disse forekomstene.

Artene og naturtypene må beskrives, og effekten av de ulike tiltakene må vurderes. Det samme gjelder arter og naturtyper som kan bli påvirket av endringer i grunnforhold og vannhushold, samt direkte og indirekte påvirkning av arealbeslag og forurensning.

Naturmangfold er avhengig av tilstrekkelig vannføring og variasjon. Konsekvenser for naturverdier kan ikke vurderes forsvarlig uten at høyere minstevannføring faktisk utredes. Det må derfor vurderes alternative minstevannføringer som bedre ivaretar naturmangfold og landskapsverdier. Vurderingene må gjøres ut fra faglig grunnlag på naturmangfold.

Jf. OED sin innstilling fra 2019 så mener vi likevel en utbygging vil berøre en stor, viktig bekkekløft med tilhørende fossesprutsoner av stor verdi, og at en utbygging må påregnes å ha konsekvenser for den sterkt truede arten flomtvebladmose. Selv med en moderat slukeevne vil verdien av fosselandskapet i øvre del av tiltaksområdet reduseres, og ulempen vil i begrenset grad kunne avbøtes med minstevannføring.

Situasjonsplan i vedlegg 4, alternativ A, som viser midlertidig og/eller permanent deponiområde, må kartlegges for naturtyper og arter. Det samme gjelder vedlegg 5 alternativ A og 6 alternativ B, hvor deler av området ikke er kartlagt. Foreslått deponiområde i vedlegg 5 og 6 ser også ut til å berøre myr, og adkomstveg og riggområde ser ut til å komme i konflikt med naturtype gammel granskog med gamle trær. Det vil være utfordrende for Statsforvalteren som klima- og miljømyndighet å akseptere at det etableres massedeponi og adkomstveger ved Storprestfossen slik det er skissert i vedlegg 5 og 6. Det samme gjelder vedlegg 4, 5 og 6 uten at områdene kartlegges for naturtyper og arter som viser at foreslått plassering er forsvarlig. Vi gjør også oppmerksom på at varig forringelse eller skade fra anleggsvirksomhet også skal inngå i vurderingen av påvirkning og konsekvens.

For alternativ B i vedlegg 7 ser det ut til at ny adkomstveg til stasjon vil krysse en bekk. Det må redegjøres for hvordan kryssing av bekken er tenkt gjennomført, og hvordan hensynet til vassdraget skal ivaretas. Det kan ikke gjennomføres tiltak som medfører forringelse av vassdragets tilstand, jf. vannressursloven § 4.

Det vil være utfordrende for Statsforvalteren som klima- og miljømyndighet å akseptere endring i vannstand i vann og vassdrag og/eller fysiske tiltak samt forurensning og annet som kan påvirke verdifulle naturtyper, arter og myr negativt.

Naturmangfoldloven §§ 8-12

Vi minner om at alle tiltak og endringer som kan påvirke naturmangfold skal vurderes etter naturmangfoldloven §§ 8-12, jf. § 7. Det må derfor innhentes tilstrekkelig kunnskap om naturmangfold og effekten av tiltakene må vurderes, jf. § 8.

Også samlet belastning på naturverdiene på bakgrunn av dagens påvirkning, annen påvirkning, som for eksempel andre vannkraftverk, forurensning og klimaendringer, og samlet påvirkning på tilsvarende natur andre steder må vurderes, jf. § 10.

Alternativ plassering og avbøtende tiltak skal også vurderes, jf. § 12. Dette inkluderer også en vurdering om de avbøtende tiltakene er realistiske og relevante. Tiltakene må sikres.

Vi vil også påpeke at § 9 føre-var-prinsippet skal vurderes. Det skal alltid tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet, og dersom det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap om, eller virkningene på, naturmangfoldet, kommer § 9 til anvendelse.

Verneområder

Øvrige deler av vassdraget inngår i Skarvan-Roltdalen nasjonalpark, som omfatter et større sammenhengende og relativt urørt naturområde. Verneformålet er urørt fjell- og skogområde typisk

for regionen. Fjell- og skogområdene, som dekkes av nasjonalparken, har stor betydning for friluftsliv og er lite berørt av moderne tekniske inngrep. I Neadalsfjøret er dette det eneste «uberørte» området som står igjen etter omfattende vasskraftutbyggingen de siste 50 år. Det er også foreslått utvidelse av verneområdet. Vassdraget berører også Stråsjøen-Prestøyan naturreservat, som er fredet som våtmarksområde har betydning for en rekke fuglers miljøkrav. Botanisk og ferskvannsbiologisk er området av høy verneverdi.

Områdene mot verneområdene er som helhet en del av et sammenhengende område med urørt preg. Disse områdene er svært viktige for friluftsliv og arealkrevende arter. Det må utredes hvordan tiltakene vil påvirke disse områdene.

Det vil være utfordrende for Statsforvalteren som klima- og miljømyndighet å akseptere tiltak som kan forringe verneverdiene i verneområdene eller kvaliteten på sammenhengende naturområder med urørt preg.

Friluftsliv og landskap

Landskapet utgjør en viktig verdi i Garbergelva. Området kjennetegnes av variert og i hovedsak urørt natur, og elva er en av de siste større elvene i Selbu som ikke er påvirket av kraftutbygging. Landskapet består av et variert elveløp, fosselandskap og skogkledde områder med urørt preg, noe som har betydning for både naturmiljøet og for friluftslivet i området.

Vassdraget er vurdert å ha en viktig verdi for friluftslivet og er mye brukt blant annet til fotturer og kanopadling. En sykkelrute følger også vassdraget. Hele området er registrert som viktig friluftsområde iht. Miljødirektoratets instruks. Opplevelsen av urørt natur og landskapet er sentral for friluftsopplevelsen.

I meldingen er landskap omtalt, der en forventet problemstilling er at redusert vannføring vil påvirke Prestfossan, Kjinnyttfossen og Kjelstadfossen som landskapselementer. Vi gjentar deler av OEDs begrunnelse for oppheving av Prestfossan konsesjonssak om at selv en moderat slukeevne vil kunne redusere verdien av fosselandskapet, og ulempen vil i begrenset grad kunne avbøtes med minstevannføring.

Nå når en større del av vassdraget omfattes, vil det kunne påvirke landskapet over lengere strekninger og bli mer dominerende i landskapet. I denne saken berøres en større del av samme vassdrag, noe som innebærer at den samlede påvirkningen på fosselandskap og elvemiljø vil kunne bli mer omfattende. Økt utbredelse av redusert vannføring vil kunne forsterke inngrepets negative konsekvenser på landskap- og friluftsopplevelse.

I meldingen er det foreslått å stanse kraftverket i perioder med mye turgåing som et avbøtende tiltak. Vi ønsker allerede nå å uttrykke skepsis til hvordan dette skal gjennomføres i praksis, og er tvilende til en slik løsning.

Endret vannstand, endret vannføring, ulike inngrep, samt deponi, må utredes med tanke på det uberørte landskapet samt rundt og langs vassdragene. Det vil være utfordrende for Statsforvalteren som klima- og miljømyndighet å akseptere tiltak eller endring i vannstand som vil påvirke landskapskvaliteter og friluftsliv negativt.

Støy og luftkvalitet

Det må det foreligge en utredning av støy fra overføringspumper og selve kraftanlegget som viser hvordan ny virksomhet vil påvirke støyforholdene for eksisterende støyfølsom bebyggelse. Avbøtende tiltak må sikres jf. T-1442/21 og T-1520.

Dersom utbygging av anlegg eller virksomhet kan gi vibrasjoner eller strukturstøy skal det utredes særskilt. Det må sikres at kvalitetskriteriene innfris for å ivareta støyfølsom bebyggelse, samt høyeste tillatte lydnivå på fasade og på uteoppholdsarealer for eksisterende bebyggelse. Minimum med henvisning til tabell 2.

Det er viktig at bygge- og anleggsfasen planlegges nøye, og bestemmelsene bør stille krav om en plan for gjennomføringen, som sikrer tema som støy, luftkvalitet og trafikksikkerhet. Det bør stilles krav som sikrer gode vilkår for naboer under bygge- og anleggsfasen. Grenseverdier og avbøtende tiltak som beskrevet i kapittel 6.3 i T-1520 og kapittel 6, tabell 4 og 5 i T-1442/2021 må sikres.

Stillhet og ro er også viktige kvaliteter ved friluftslivet. Dette handler både om fravær av plagsom støy og om den positive opplevelsen av stillhet. Støy kan i tillegg virke forstyrrende på dyrelivet. Konsekvenser av støy både for friluftsopplevelsen og dyrelivet må også vurderes.

Klima

Det må innarbeides tiltak eller virkemidler for å redusere utslipp av klimagasser, ivareta klimatilpasning som hensyn, og tiltak for mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging, jf. Statlige planretningslinjer for klima og energi.

Statsforvalteren anbefaler at det som ledd i planleggingsprosessen blir utarbeidet et klimagassregnskap. Vi anbefaler at metode i Miljødirektoratets håndbok M-1941 benyttes. Utslippsfri byggeplass bør vurderes. Videre anbefaler vi at konsesjonen omtaler og drøfter hvordan utbyggingen vil bidra til å nå FNs bærekraftsmål, og hvilke miljøkrav- og kriterier som skal stilles i planen, ved anskaffelser og ved utbygging.

Klimatilpasning

Det må gjøres en vurdering av om klima, ventede endringer og konsekvenser av disse kan påvirke hensyn og interesser i tiltaksområdene og i områder for øvrig som blir påvirket av tiltakene. Økosystemer og arealbruk som har betydning for klimatilpasning må kartlegges og ivaretas i den videre prosessen.

Massehåndtering/massedepони

Overskytende jord- og steinmasser fra anleggsarbeider vil normalt være å anse som næringsavfall. Forurensningsloven inneholder regler om håndtering av slike masser. Mellomlagring og sluttdisponering av jord- og steinmasser som ikke er forurenset, må vurderes, gjerne i en massehåndteringsplan.

Mellomlagring og permanent disponering av jord- og steinmasser kan føre til uheldige effekter i nærliggende vannresipienter og på land. Dette gjelder også i tilfeller der massene ikke er forurenset med helse- eller miljøfarlige stoffer. Når disponeringen av masser på denne måten fører til fare for forurensning, kan det være nødvendig med tillatelse etter forurensningsloven § 11.

Ved behandling av slike tillatelser etter forurensningsloven § 11, skal den omsøkte disponeringen også vurderes opp mot miljømål og prinsipper i vannforskriften og naturmangfoldloven.

Deponi må ikke forveksles med mellomlager for avfall, som kun er en midlertidig disponering, ofte oppå bakken.

Deponering av masser som er forurenset med helse- eller miljøfarlige stoffer er strengt regulert gjennom avfallsforskriften kapittel 9 og tillatelser fra Statsforvalteren eller Miljødirektoratet. Det er estimert at om lag 250 000 m³ masse skal deponeres. Det er uheldig om disse massene legges på deponi som lukkes og revegeteres, framfor at de benyttes som ressurs i andre prosjekter.

Fremmede, skadelige arter

Det må stilles krav til at masser som skal brukes eller flyttes må undersøkes med tanke på fremmede, skadelige arter, og at det eventuelt gjøres tiltak for å forhindre spredning dersom slike arter finnes i massene, jf. forskrift om fremmede organismer § 24 fjerde ledd.

Utslipp av tunellvann

Driving av tunell krever normalt driftsvann. I tillegg må det påregnes innlekkasje av grunnvann til tunellene. Slikt drifts- og drensvann vil inneholde ulike stoffer og partikler i større eller mindre grad. Vi minner om at utslipp av drifts- og drensvann fra tunelldriving krever tillatelse fra Statsforvalteren etter forurensningsloven.

Lysforurensning

Lysforurensning har en rekke negative virkninger på miljøet, som å forstyrre økosystemer, påvirke arters adferd og migrasjonsmønstre, og gjøre det vanskeligere å se stjernehimmelen. Dersom det skal benyttes utendørs lys på noen av anleggene, bør det stilles krav om at utendørs belysning skal rettes kun dit det er nødvendig, at det benyttes varm fargetemperatur og at lyset kun er på når det er nødvendig. Antallet lyspunkter bør settes til et minimum.

Vannmiljø

Tiltaket vil berøre vannforekomstene 123-409-R Garbergelva/ Øyelva og 123-23-R Garbergelva, nedre del. Garbergelva/Øyelva er vurdert til å ha svært god økologisk tilstand og er uten kjente påvirkninger. Miljømålet er svært god økologisk tilstand og god kjemisk tilstand. Garbergelva, nedre del har moderat økologisk tilstand, og er påvirket av landbruksavrenning og fremmed art (ørekyt). Det er sannsynlig at også gjedde går opp i vannforekomsten, uten at det pr. nå er registrert i Vann-Nett. Miljømålet er god økologisk- og kjemisk tilstand.

Vannforskriften § 4 sier at tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand. Fraføring av vann vil føre til en forringelse som i utgangspunktet ikke er tillatt.

Vannforskriften § 12 gir imidlertid adgang til å tillate nye inngrep/aktivitet selv om dette medfører at miljømålene ikke nås eller at tilstanden forringes. Vannforskriftens §12 annet ledd gir tre vilkår som må oppfylles for at forringelsen kan tillates. En vurdering etter vannforskriften § 12 skal samordnes med arbeidet med konsekvensutredning. Det må dermed innhentes tilstrekkelig kunnskap til at det kan gjennomføres en vurdering etter § 12, og det må gjøres en vurdering av om vilkårene i § 12 kan oppfylles som del av konsekvensutredningen. Dette foretas som del av en vurdering av vesentlige virkninger, jf. § 10 i KU-forskriften.

Klima- og miljøavdelingens konklusjon

Vi vil finne det svært krevende å akseptere en utbygging av Garbergelva på grunn av naturverdiene i området. Vi oppfordrer til å i stedet vurdere muligheten for oppgradering av eksisterende kraftverk i regionen framfor utbygging i dette området.

Samfunnssikkerhet

Samfunnssikkerhet er et felles ansvar på tvers av sektorgrenser og forvaltningsnivåer. I 2016 utga DSB rapporten «Samfunnskritiske funksjoner». I rapporten utledes hvilke funksjoner som er kritisk for samfunnssikkerheten, og rapporten beskriver hvilken funksjonsevne det må planlegges for å opprettholde uansett hva som måtte inntreffe. Begrepet kritisk samfunnsfunksjon har blitt definert som de funksjoner som er nødvendige for å ivareta befolkningens og samfunnets grunnleggende behov (NOU 2006:6 «Når sikkerheten er viktigst»). Grunnleggende behov ble definert som «mat, vann, varme, trygghet og lignende».

Kraftforsyning er i DSBs rapport «samfunnskritiske funksjoner» fra 2016 definert som en kritisk samfunnsfunksjon, og kjennetegnes ved at funksjonen ivaretar samfunnets behov for elektrisk energi til oppvarming, husholdning, produksjon, transport med mer, og fjernvarme der slike anlegg er utbygd. Videre har Nasjonal sikkerhetsmyndighet definert nasjonal kraftforsyning som en grunnleggende nasjonal funksjon (GNF).

Da kraftforsyning er definert som en grunnleggende nasjonal funksjon og kritisk samfunnsfunksjon, er det behov for hardføre løsninger og god beredskap på området. Med dette følger også et behov for å vurdere om det er informasjon og sårbarheter i systemene som er skjermingsverdige. Offentlighetsloven og lov om nasjonal sikkerhet gir begge rom for å skjerme informasjon som er viktig for å kunne ivareta nødvendig funksjonsevne og sikkerhet. Vi minner derfor om at dette bør vurderes ved alle typer offentliggjøring rundt disse funksjonene.

Med hilsen

Frode Rabben (e.f.)
underdirektør
Kommunal- og justisavdelingen

Thomas Møller
seniorrådgiver
Kommunal- og justisavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Saksbehandlere:

Kommunal og justis: Thomas Møller – 74 16 81 26

Klima og miljø: Sofie Johannessen – 73 19 90 26

Landbruk: Anne Sigrun Trandem – 74 16 84 55

Samfunnssikkerhet: Sarah Louise Aarebrot Brevik – 73 19 93 88

Reindrift: Emma Andrea Sørensen – 74 13 80 59

Kopi til:

Selbu kommune
Trøndelag fylkeskommune

Gjelbakken 15
Fylkets hus, Postboks 2560

7580 SELBU
7735 STEINKJER

